

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กในชนบทตามการรับรู้ของแม่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาการรับรู้ของแม่ต่อการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กในชนบท ในด้านการต่อต้าน การตีบุคคล การเลียนแบบ การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การเป็นที่ยอมรับของสังคม การร่วมมือ การเป็นผู้มีอำนาจเหนือ การยอมตาม การมีใจคอกว้างขวาง การแข่งขันชิงดี การเห็นอกเห็นใจ
2. ศึกษาการรับรู้ของแม่ต่อวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กในชนบทในด้านการต่อต้าน การตีบุคคล การเลียนแบบ การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การเป็นที่ยอมรับของสังคม การร่วมมือ การเป็นผู้มีอำนาจเหนือ การยอมตาม การมีใจคอกว้างขวาง การแข่งขันชิงดี การเห็นอกเห็นใจ
3. ศึกษาการรับรู้ของแม่เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กในชนบทต่อบุคคลต่าง ๆ ในด้านการตีบุคคล การเลียนแบบ การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การเป็นผู้ตาม การแข่งขันชิงดี การเห็นอกเห็นใจ
4. ศึกษาการรับรู้ของแม่ต่อการฝึกพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กในชนบทในด้านการเป็นที่ยอมรับของสังคม การร่วมมือ การเป็นผู้มีอำนาจเหนือ การมีใจคอกว้างขวาง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแม่ซึ่งมีลูกอายุ 2 ปี 3 เดือน ถึง 3 ปี 5 เดือน จำนวน 200 คน ซึ่งเลือกมาจากตำบลตามภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย

ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งกลุ่มเด็กโดยจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (สูงและต่ำ) เพศของลูก (ชายและหญิง) ลำดับที่ในการเกิดของลูก (คนโตและคนรอง)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้แนวการสร้างแบบสอบถามจากแบบสอบถามซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ ได้นำไปใช้ในโครงการชื่อ "Cross - Cultural Study of Personality Development of Children : Ego formation and Mother - Child Interaction"

การวิเคราะห์ข้อมูล

หาการอยละของความถี่เกี่ยวกับการรับรู้ของแม่ต่อพฤติกรรมทางสังคมด้านต่าง ๆ ของเด็กเพื่อนำเสนอในรูปตาราง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาการรับรู้ของแม่ต่อการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กได้ผลการศึกษาค้นนี้ ไม่ว่าจะเป็นแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ที่มีลูกชายหรือลูกสาว ที่เป็น คนโตหรือคนรอง จะสังเกตพบว่าลูกเคยแสดงพฤติกรรมทางสังคมในด้านการต่อต้าน การตีบุคคล การเลียนแบบ การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การเป็นที่ยอมรับของสังคม การร่วมมือ การยอมตาม การมีใจคอกว้างขวาง การเห็นอกเห็นใจ มีคาร้อยละสูงในทุกกลุ่ม และสังเกตพบว่าลูกไม่เคยแสดงพฤติกรรมทางสังคมในด้านการเป็นผู้มีอำนาจเหนือ การแข่งขันชิงดี มีคาร้อยละสูงในทุกกลุ่ม

และถ้าพิจารณาความถี่สูงสุดแล้วจะพบว่า ในด้านการตีบุคคล แม่มีการรับรู้าลูกเคยมีการแสดงพฤติกรรมด้านนี้มีคาร้อยละสูงมากถึงร้อยละ 92 ในกลุ่มเพศหญิง คนโต

ฐานะทางเศรษฐกิจสูง และเด็กหญิงคนโต ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2. ศึกษาการรับรู้ของแม่ต่อวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กได้ผลการศึกษาดังนี้

2.1 การต่อต้าน แม่รับรู้ว่ามีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านการต่อต้านได้ 3 วิธีคือ ก. นิ่งเฉย ไม่สนใจคำสั่ง ข. เดินหนี ค. แสดงความไม่พอใจ (ตีแม่ หน้างับ) และเมื่อพิจารณาวิธีการแสดงออกทั้ง 3 วิธี ปรากฏว่าแม่มีการรับรู้ว่ามีเด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมในค่านการต่อต้านโดยการนิ่งเฉย ไม่สนใจคำสั่ง มีคารออยละสูงในทุกกลุ่ม

2.2 การตีบุคคล แม่รับรู้ว่ามีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านการตีบุคคลได้ 6 วิธีคือ ก. กอครตีให้แม่อุ้ม ข. ร้องไห้ ค. วิ่งตามไปด้วย ง. ชักถาม จ. มองตามแล้วเล่นต่อไป ฉ. เฉยไม่สนใจ

2.3 การเลียนแบบ แม่รับรู้ว่ามีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านการเลียนแบบได้ 2 วิธีคือ ก. เลียนแบบท่าทาง ข. เลียนแบบคำพูด

2.4 การก้าวร้าว แม่รับรู้ว่ามีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านความก้าวร้าวได้ 3 วิธีคือ ก. ทางร่างกาย (ตี เตะ ทุบ ผลัก ต่อย หยิก กัด) ข. ทางคำพูด (คำ ขู่) ค. ทางการทำลายสิ่งของ (ขว้างทุบ ปา) เมื่อพิจารณาวิธีการแสดงออกทั้ง 3 วิธี ปรากฏว่า ไมว่าจะเป็นแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง หรือต่ำ ที่มีลูกชายหรือลูกสาว ซึ่งเป็นคนโต หรือคนรอง จะสังเกตพบว่า เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมในค่านการก้าวร้าวทางร่างกายมีคารออยละสูงในทุกกลุ่ม และถ้าพิจารณาจำนวนความถี่สูงสุดแล้วจะพบว่า แม่มีการรับรู้ว่ามีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านการก้าวร้าวมีคารออยละสูงมากถึงร้อยละ 76 ในกลุ่มเด็กชาย คนโต ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และเด็กชายคนรอง ฐานะทางเศรษฐกิจสูง

2.5 การทะเลาะวิวาท แม่รับรู้ว่ามีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านการทะเลาะวิวาทได้ 4 วิธีคือ ก. ไขก่าล้างเขาต่อสู ข. กล่าววาจาอย่างรุนแรง ค. ร้องไห้ ง. เงียบเฉย และเมื่อพิจารณาวิธีการแสดงออกทั้ง 3 วิธี

ปรากฏว่า แม่มีการรับรู้วาเด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมในด้านการทะเลาะวิวาทโดยการ
ไขก่าลัง เขาต่อสู้ มีคารอยละสูงในทุกกลุ่ม

2.6 การเป็นที่ยอมรับของสังคม แม่รับรู้วาเด็กมีวิธีการแสดงออกของ
พฤติกรรมทางสังคมในด้านการเป็นที่ยอมรับของสังคมได้ 3 วิธีคือ ก. เขาไปรวมเล่น
กับเพื่อนเองอย่างดี ข. ยื่นรอให้เพื่อนเรียกเขากลุ่มเล่นด้วย ค. เขาเล่นร่วมกับ
เพื่อนได้ชั่วคราว มักถูกรังแก และเมื่อพิจารณาจำนวนความถี่สูงสุดแล้วพบว่า แม่มีการ
รับรู้วาเด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในด้านการเป็นที่ยอมรับของสังคม
โดยการเข้าไปรวมเล่นกับเพื่อนได้เองอย่างดี มีคารอยละสูงมากถึงร้อยละ 64 ในกลุ่ม
เด็กหญิง คนโต ฐานะทางเศรษฐกิจสูง

2.7 การรวมมือ แม่รับรู้วาเด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคม
ในด้านการรวมมือได้ 3 วิธีคือ ก. การเขาไปมีส่วนร่วมทำด้วย ข. การเฝ้ามองดูซัก
ถาม ค. การทำตามที่ตั้ง และเมื่อพิจารณาจำนวนความถี่สูงสุดแล้วจะพบว่า แม่มีการ
รับรู้วาเด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในด้านการรวมมือโดยการเข้าไป
มีส่วนร่วมทำด้วยมีคารอยละสูงมากถึงร้อยละ 56 ในกลุ่มเด็กหญิง คนโต ฐานะทางเศรษฐกิจ
กิจทำ และเด็กหญิง คนรอง ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2.8 ความเป็นผู้นำอำนาจเหนือ แม่มีการรับรู้วาเด็กมีวิธีการแสดงออกของ
พฤติกรรมทางสังคมในด้านความเป็นผู้นำอำนาจเหนือได้ 2 วิธีคือ ก. ออกคำสั่ง ข. เป็น
ผู้นำทางความคิด

2.9 การยอมตาม แม่รับรู้วาเด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคม
ในด้านการยอมตามได้ 2 วิธีคือ ก. คลอยตามความคิดเห็นของกลุ่ม ข. กระทำพฤติกรรม
ตามกลุ่มโดยดี เมื่อพิจารณาวิธีการแสดงออกทั้ง 2 วิธี ปรากฏว่า ไม่ว่าจะ เป็นแม่ที่มีฐานะ
ทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ที่มีลูกชาย หรือลูกสาว ที่เป็นคนโตหรือคนรอง จะสังเกตเห็นพบว่า
เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมในด้านการยอมตามโดยการกระทำพฤติกรรมตามกลุ่มโดยดี
มีคารอยละสูงในทุกกลุ่ม และถ้าพิจารณาความถี่สูงสุดจะพบว่า แม่มีการรับรู้วาเด็กมีวิธีการ
แสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในด้านการยอมตาม โดยการกระทำพฤติกรรมตามกลุ่ม

โดยดี มีค่าร้อยละสูงในทุกกลุ่ม และถ้าพิจารณาความถี่สูงสุดจะพบว่า แม่มีการรับรู้เด็ก
มีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทางสังคมในค่านการยอมรับ โดยการกระทำพฤติกรรม
ตามกลุ่มโดยดี มีค่าร้อยละสูงมากร้อยละ 84 ในกลุ่ม เด็กหญิง คนรอง ฐานะทาง
เศรษฐกิจต่ำ

2.10 การมีใจคอกว้างขวาง แม่รับรู้เด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรม
ทางสังคมในค่านการมีใจคอกว้างขวางได้ 3 วิธีคือ ก. ยกของใหญ่ขึ้นทั้งหมด ข. แบ่งปัน
ของใหญ่ขึ้นบ้าง ค. แบ่งเป็นบางครั้งขึ้นกับอารมณ์ และเมื่อพิจารณาวิธีการแสดงออกทั้ง
3 วิธีปรากฏว่า ไม่ว่าจะ เป็นแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ที่มีลูกชายหรือลูกสาว ที่
เป็นคนโตหรือคนรอง จะสังเกตพบว่า เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมในค่านการมีใจคอกว้าง
ขวางโดยการแบ่งปันของใหญ่ขึ้นบ้างมีค่าร้อยละสูงในทุกกลุ่ม

2.11 การแข่งขันชิงดี แม่รับรู้เด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมทาง
สังคมในค่านการแข่งขันชิงดีได้ 2 วิธีคือ ก. คุยโวโอ้อวด ข. พยายามทำสวนของตัวให้
ดีกว่าผู้อื่น และเมื่อพิจารณาวิธีการแสดงออกทั้ง 2 วิธี ปรากฏว่า ไม่ว่าจะ เป็นแม่ที่มีฐานะ
ทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ที่มีลูกชายหรือลูกสาว ที่เป็นคนโตหรือคนรอง จะสังเกตพบว่า
เด็กแสดงพฤติกรรมทางสังคมในค่านการแข่งขันชิงดี โดยการคุยโวโอ้อวดมีค่าร้อยละสูง
มากในทุกกลุ่ม

2.12 การเห็นอกเห็นใจ แม่รับรู้เด็กมีวิธีการแสดงออกของพฤติกรรม
ทางสังคมในค่านการเห็นอกเห็นใจได้ 5 วิธีคือ ก. ร้องไห้ตาม ข. ปลอมโยน ค. เข้า
ไปช่วยเหลือ ง. ชักถาม จ. นิ่งเฉย

3. ศึกษาการรับรู้ของแม่เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กต่อ
บุคคลต่าง ๆ ได้ผลการศึกษาดังนี้ ไม่ว่าจะ เป็นแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ที่มี
ลูกชายหรือลูกสาว ที่เป็นคนโตหรือคนรอง จะสังเกตพบว่า ลูกแสดงพฤติกรรมทางสังคม
ในค่านการติดบุคคล การเลียนแบบ การเห็นอกเห็นใจต่อแม่ มีค่าร้อยละสูงในทุกกลุ่ม
และสังเกตพบว่าลูกแสดงพฤติกรรมทางสังคมในค่านการก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท การ
ยอมรับ การแข่งขันชิงดี ต่อเพื่อน มีค่าร้อยละสูงในทุกกลุ่ม

และถ้าพิจารณาความถี่สูงสุดจะพบว่า ในด้านการเลียนแบบ แม่สังเกตเห็นว่า ลูกมีการเลียนแบบแม่ มีคารอຍละสูงมากถึงร้อยละ 64 ในกลุ่ม เด็กหญิง คนโต ฐานะทาง เศรษฐกิจสูง และในด้านการก้าวร้าว แม่สังเกตเห็นว่า ลูกแสดงการก้าวร้าวต่อเพื่อนมี คารอຍละสูงมากถึงร้อยละ 68 ในกลุ่ม เด็กชาย คนรอง ฐานะทางเศรษฐกิจสูง และเด็ก ชาย คนรอง ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

4. ศึกษาการรับรู้ของแม่ต่อการฝึกพฤติกรรมทางสังคมในเด็กทารกวัยนี้ ไม่ ว่าจะเป็นแม่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงหรือต่ำ ที่มีลูกชายหรือลูกสาว ซึ่งเป็นคนโตหรือคน รอง จะเคยฝึกพฤติกรรมทางสังคมในด้านการเป็นที่ยอมรับของสังคม การร่วมมือ การ มีใจคอกว้างขวาง มีคารอຍละสูงในทุกกลุ่ม และไม่เคยฝึกพฤติกรรมการเป็นผู้มีอำนาจเหนือ มีคารอຍละสูงในทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยที่น่าจะศึกษาต่อไปมีดังนี้คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมแต่ละด้านโดยศึกษาตัวแปรในเรื่อง อายุ ระดับ การศึกษา และสถานภาพการสมรสของแม่ด้วย
2. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมแต่ละด้าน โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมตรง ของเด็กหรือจากการสร้างสภาพการทดลอง
3. การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมแต่ละด้านอย่างละเอียด สำหรับการศึกษ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กเล็กครั้งนี้ เป็นการศึกษาอย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางใน การศึกษาต่อไป